

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt. o. 6.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy hóra	1 " " "

Szerkesztői szállás:

belső szénutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1869-iki folyamára.

Egy évre	12 forint o. ért.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy hóra	1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A balközép vezérferfiainak legközelebbi nyilatkozatai.

I.

(S.) Rendesen, ha másokat akarunk vezetni, előbb magunkkal és magunk között szoktunk tisztába jöni.

Nem így az ellenzék t. vezérferfiain. Nézetek a törvényhozás terén eddig kivívott eredmények értéke, az ezután követendő út, a használandó eszközök felett lényegesen eltérnek egymástól, s mégis azt követelik, hogy a nemzet őket kövesse.

Tisza, Ghiczey és Ivánka urak legújabb programczikkjei nem egy főkérdésre nézve kirívó ellentétet képeznek, s mégis azt óhajtják elhárítani, hogy jól megértsék, egységes programjuk van, s általában tudják mit cselekedjenek.

A szabad Svájcz fiai, a rütlbeli három férfi szintén különbözött egymástól, azonban csak korra nézve, az egyik az agg, a másik a férfi, a harmadik a fiatalok képviselője; de ha nézetükben is ennyire eltérnek, aligha céljukat valaha elérik.

Különb Tisza Kálmán, kit eddig a párt legelső vezérének tartottak, az említett triumvirátusban a fiataliságot látszik képviselni. Erre mutat legalább azon ideges türelmetlenség, melyvel decz. 20-diki geszti manifestumát megírta.

Azon a tényleges akadályokat ignoráló elmélethez való merev ragaszkodáson még nem csodálkoznánk annyira, hisz ismerünk bölcselkedő államtudósokat, s államférfiakodó bölcseségeket, elegendő számmal, kik a problémák merev formáinak mindent feláldozni készek, s a kiknek d'Alambert, a híres természettudós, mindamellett újból fölrázhatná ama vizes üveget, a nélkül, hogy a természetnek a tajtékzó vízben rejlő titkát megmagyarázni bírnák. Természetes, d'Alambert maga sem tudta fölfejteti, hanem aztán nem is követelt csatlakozást.

Ámde azt, hogy valamely parlamenti párt fővezére, a ki ugyanazon geszti manifestumában világosan és határozottan kimondja, hogy a nemzet, a nép a küszöbön álló választások által főnségi jogot gyakorol, s pedig „önmaga és közvetlenül” gyakorolja ezt, következésképp azon ítélet előtt, melyet ez alkalommal hozand, mindenkinek, főleg annak, a ki a parlamentárist must politikai hitvallása gyanánt vallja és tiszteli, meg kell hajolnia, hogy — mondjuk — egy ily telivér parlamentárista, oly tant állítson fel, mely egyértelmű az arany bulla ellentállási záradékának megfordított, azaz: az abszolút uralkodó helyett, már most a souverain nép elleni alkalmazásával, érvényesítésével — ez a parlamenti életben bizonyára unicum-ként följegyezhető, s annak hasonlása az angol alkotmányosság történetében aligha feltalálható.

És vajjon mivel hiszi bebizonyíthatni T. K. úr ez új tan alkalmazásának szükségességét? Oly roz, oly kétségbeesett a mi jelen helyzetünk, mikép hazafi kötelességünknek kell tartanunk mindent, még a végsőt is megkísérlelnünk, hogy abból menekülhessünk?!

Tisza Kálmán maga kimondja, hogy a nép, a nemzet van hivatva a felett itélni, üdvösek-e a hazára nézve azon eredmények, melyeket a Deák-párti többség kivívott, helyes-e az út, melyen az ország ügyeit eddig vezették; kívánja-e, hogy az országgyűlés

továbbra is ez úton haladjon, vagy nem, s alább még sem kételkedik kimondani, hogy ha a nép, a választások alkalmával, — mely T. K. úr szerint is egyedüli útja és módja a népakarat nyilvánulásának, — a Deák-párti politikára nyomná az ünnepélyes helyeslés bélyegét, az: a roz intézmények életének hosszabbra nyúlása, vagy nyújtása volna.

Világosítson fel tehát minket gyarló tévelygőket, utasítson, hol keressük bajaink orvoslását, hová forduljunk, ha az is roz, a mit az abszolút fejedelem parancsol, s az is roz, a mit a főnséges nép határoz! Lenni kell bizonyára egy harmadik mentő eszköznek, de hol és kinél? Talán a balközép t. vezéréinél?

A türelmetlenség bizonyára igen messze vitte a balközép tisztelt vezéreit, azért lát előre már megfélemlítést, vesztegetést, teljesíthetetlen reményekkel ámitást, hatalmi befolyást szerepeltetni a közeledő választásoknál.

Teljesíthetetlen reményeket nem mi, hanem oda át táplálnak, a megfélemlítés, vesztegetés, hatalmi befolyás szintén nem található fel ezen az oldalon, hanem ismerünk kábító, mámorító eszmékkel való vesztegetést, a nemzetnek éppen a jobboldal által ernyedetlenül védett jogai elvesztésével való megfélemlítését s a szabad szó, a saját hatalmával visszaélést, melyet t. ellenfeleink a nép, különösen az értetlen tömeg vágyainak feltüzelésére használnak.

Sőt ismerünk még ezeknél nagyobb veszélyt, melyet t. ellenfeleink a magyar nemzet időszerűtlen meghasonlása által, különösen az erdélyi területen, annyi bel- és külfondorkodás közt, ily válságos időben előidéznek és folyást szítanak.

Ha a t. balközép közjogi ellenzékeskedésének szükségességét tagadhatatlan tényekkel bírái bebizonyítják, ha végre valahára határozott, tisztán érthető programmal állna elő, s annak kivihetőségéről is meggyőzné a folyvást kételkedőket, ha általában többet, jobbat, üdvösebbet bírna alkotni, mint a minőt a mult országgyűlés többsége Deák Ferencz nagy hazánkfa vezetése alatt kivívott, tisztelettel meghajolnánk előtte.

Hanem még eddig az eddigi közjogi oppositio szükségességének és helyességének csupán stat nominis umbra!

Abrudbánya - verespataki bányaviszonyok.

I.

Erdély, mely egykori kincses híré bizonyára ez aranytermelő vidéktől nyerte, de a melyre e név ma már nem illik, az elszegényedés, helytállás, sőt csaknem a visszaesés szomorítóbb képét, a törvénykezési és közigazgatási nyomorultság sajnosabb példányát aligha hűvebben tárja fel valahol, mint ezen általános hanyatlásnak indult bányaterületen.

Valóban meglepő tünemény a komolyan észlelőre nézve, hogy akkor, midőn a mezői gazdaság jövedelme csaknem 50% át elnyelő földadó súlya alatt, a kiegyenlített hűbéri jogviszonyok daczára s a birtokosság intenciózus elszegényítésére folytatótt tendenciákkal szemben, emelkedést, haladást képes előmutatni, midőn az ipar és kereskedelem hasonló nyűgtől körveve s minden lépten üálló fejlődésében korlátozva mégis vagyonsodást, jobbilletet alkotott, akkor Erdély bányászata s jelesen ezen vidék bányaipara minden a földszinére felhozott tetemes kincsei mellett a mult két évtized alatt áldástalan és meddő tudott maradni; daczára annak, hogy az évenkénti 800,000—1,000,000 frtig rugó nyerstermelés nem csökkent, a bányász-munkabér most is — a mi bizonyára sehol fel nem lelhető — az 1848 előtti; a bányavám eltörölve, bánya jövedelmű adó nem fizetettik, sőt az arany és ezüstpénz magas agioja tetemesen értékesítette a terményeket; hogy állításom nem pusztá phrasie, nem csupa alkalmi szójárás és alapatlan vád, képezzék hű illusztrációját magok a száraz tények.

Tekintsünk bár elemi iskoláink — egyetlen oktatási s nevelési intézetünk — állására, mely 1848 óta egy lépéssel sem haladott; kérdőszökűdjünk jótékony humanus intézeteinkről, melyeknek semmi híre, keresetük fel egyetlen egy közhasznú egyelet, ha találunk; de kevés fáradságunkba kertleand meg tudni, hogy ugy Abrudbányán, mint Verespatakon a hány ház, majdnem annyi csapszék, hogy igit, mint ott utca kövezet és éji világítás s más ilyen haszontalanságok a boldog almok sorába

tartoznak, mert hiszen élnek magyarázónak, ha a piac és egyes utcák tartogó gödrei körül felhalmozott kőrakásokat burkolatnak gonyolnám.

Tudakozódjunk végül ezen oly gazdagnak híresztelt vidék egykori Croesusairól, a poraranyat dészánként gyűjtögető, jó módú, vidáman élő, de mégis eszes, takarékos bányabirtokosokról. Eltűntek! 1849 után csak neveikről ismerjük még, a hajdani szilárd alapu vagyonság helyett ma már nagybárra csak a jövő reményére merészen vállalkozó, nagyban költelező, s a váltók hitelére mindent kockáztató kincskeresők virtualis possessiojára találnak s a mit a véletlen nyújt is, rég előlegezte a lábrakapott nagyobb fényűzés és rendetlen életmód; innen van aztán, hogy szükség esetén a legtehetségebbnek ismert gazda sem képes néhány nyomorult száz forintot minden biztosíték mellett is hitelben, vagy csakis a néhány arany- és érczorgazdászattól megpénzesedett üzorrától mesés áron kapni.

Bármely socialis vagy más hanyatlás okait fűrkészni, kutatni nehéz feladat, mondhatni merész törekvés, mert erre aligha elégséges. egyedül a helyzet tökéletes felismerése, s azért míg a jövő a képzelt okokat igazolja vagy elveti, a föltevés mindig csak saját egyéni nézetünk marad, én is csak ilyenből indulva ki ezen szellemi és anyagi tönkretűnés okait

a) az aránytalanul nevékedett bánya ipartizók feles számában,

b) a munkások depravatiojában és az általános demoralisatioiban, végül

c) a bánya municipalis viszonyok rendezetlenségében — vélem fellelni.

Midőn a pangás főokának a bányabirtokosok nagy számát jellemeztem, feltűnőnek fogja találni az olvasó, hogy az, a minden más iparágnál a legüdvösebb eredményt szűli, sőt a mi nélkül az ipar emelkedése nem is képzelhető, hogy a verseny éppen ellenkező hatást idézzon elő, pedig fájdalom valósággal ugy van; 1848 ig sem volt ugyan az idevaló fémányászat kevés korlátozott számú birtokosok tulajdona, hanem annak e vidék majd minden jobb módú polgára részese, most azonban e szám bizonyosan háromszorozva van, boldog boldogtalán, napzsámos, kézműves, kereskedő és orvos a már nagyrésztben kiaknázott hegyekbe siet s a kincs keresés lázas vágyától üzetve emészti fel erejét. feosérli keresetét s tékozolja idejét; innen van aztán, hogy a bányabirtok — mely hajdan mégis inkább tömörítve és így hasznahajtóbb is volt — ma aránytalanul eldarabolva, jelentéktelenné vált s egy itten eddig ismeretlen pauperismusnak lett szülője; innen van, hogy e vidéknek, melynek derek, szorgalmas iparosai egykor az egész Aranyos és Maros közti területet látták el kézmű áruikkal, ma már csak kincskeresők kontárjai vagynak, s ez meg is fejthető; az olykor időnkint beálló kereset-hiány s a hirtelen gazdagulási kilátás könnyen elvonta az iparost, kereskedőt foglalkozásától s dobta a bányászokdás csáb örvényébe, szának közül egy tudott ez ingernek ellentállni, vagy egynek valószultak véletlenül arany almai; a nagy rész megbukva, tüzletét felmondva, vagy elhanyagolva, a kincses szivósságával folytatva a bányászokdást, még mindig saját vállán hordja ki súlyos fűreszközait a hegy tetőre, erejét, idejét fokoztatlan emésztendő, vagy visszatérítetlenül dobja oda tüzletének utolsó fillérét, a fájdalom, a családfők s szomorító példája corumpálva hat a fiatal nemzedékre is, melynek egyes némi készütséggel bíró fiatal tagjai patris ad exemplum kapják, ollót, rőföt odahagyva tisztességes, ma már közbeesülésben álló s a nemzet vagyonsodását leghathatósabbban előmozdító foglalkozásukat megfoghatatlan elvakultságukban szegyeelve, a dulce farniente elvei közt hasonló tüzlethez hasonló eredménnyel fogva, végül a társadalomnak leghasznavehetőbb tagjaivá válnak, s nevelik azon félmivelt kaputos proletárok számát, kik gombaként állanak most elő hegyeink sziklái közt.

Csoda-e aztán, ha ezen aranyamóro özönében egész családok vagyona, szerzeménye temetetik el, vagy áldozatul esik a prédára leső czápák, az aranyorgazdák lelketlen zsarolásainak.

Távol legyen tőlem, hogy én a bányászokdás tüzletét csak egyes családok vagy az ugynevezett birtokos honoratiorok tulajdonán kívánám látni, s onnan az iparos és kereskedői osztályt kizsírítva, mert hiszen jól tudom, hogy Abrudbánya, Verespatak bányabirtokosai hajdan sem a római patriciusok sorából állottak elő, és a most élők törzséhez is a legnagyobb contingens a tisztas iparos osztály szolgáltatta, de midőn látom és naponta észlelem, hogy különösen azon osztály hozza meg szomorú áldozatját az arany bornyu bálványának, midőn szemlélem, hogy a kézműves fáradsággal

szerzett heti keresményét családja megrövidítésével ő maga is sanyarogva tudatlanságában, a kincscsel kecségetetők ámitásaira oly vétkesen vesztegeti el; midőn tudom, hogy a legelső módú legtöbb bányarészek gazdái is, ma már minden erő megfeszítése mellett is alig képesek a bányászokdást folytatni; nem tehetem, hogy iparos polgártársaimat a követett irány veszélyességére ne figyelmeztessem, s komolyan óva kérem: szorítsák lassanként mind szűkebb körre meddő bányászokdásukat, s térjenek vissza egészen nemleges foglalkozásukhoz, melynek virágzásában nem csak saját családi jólétük, de a hazai vagyon gyarapodása s a haladás egyik legfőbb eszköze rejlik.

Való, hogy az átmenet nehéz, s kivált kezdetben, különösen azon körülménnyel fogva, hogy az iparos szorultsága esetében későbbi bányaterménye lekötése mellett, ha tulajdagiott üzorra mellett is könnyebben, mint kézmű foglalkozására kaphatott hitelt, nagyon is érezhető lesz; de e baj is orvosolható, csak a polgárok összeségénél ne hiányozzék a társulási, az egyesülési szellem, s itt helyen találjuk feleleveníteni az annyiszor megpendített, de az általános köznyűsság és részvétlenség miatt nem valószínűtlen kisegítő egyet eszmét, melynek alapját jelen cikkünk további sorában kimutathatni alkalmunk lesz.

A megszaporodott bányabirtokosokkal a munkások száma is kellő arányban haladván, a szoros értelemben vett bánya helységekben kívül a közel fekvő községekben is alig található egy, ki mezői foglalkozása mellett valamelyik bányaiban nem kísérelte volna meg mint munkás az aranyozás csinját, mit a szabad érc- és aranykereskedés fenállása óta annál bátrabban követhet el, mert a tetten való kapáson kívül — mi ezen esetben egyszerű sikerül — minden más bűnvádi bizonyíték a tolvaj elítélésére nem vezet; ez a szabad arany kereskedés elvének egyik, legalább e vidékre nézve, legnagyobb ányoldala, mert midőn a szabad kereskedés — mely bizony nem oly általános mindenben és mindenhol, mint némelyek vélik — a nemes fémekre egyáltalában a bányaterményekre nagy ostentatival decretáltatott, az alatt a fémányászat minden legkisebb intézkedések védelme alól kifelejtve, az orzók és orgazdák zsákmányává bocsátatott. S mert a több ezereket számító munkásokat kellőleg feltűgyelni és községenként számba tartani lehetetlen s az aranyozásérti beperelték felmentése csaknem bizonyos, egész czinkos társulatok vannak szervezve, mik tömegesen és fegyveres erővel rontván a bányaiba, a rabláson kívül nem egy erőszakos gyilkosságot is követtek el; valóban gyönyörű illusztratioja a vagyon és közbiztonsági állapotnak.

A szabadon és mindig büntetlenül tűzött ezen orzás a bányatulajdonosok anyagi megkárosításán kívül még azon csaknem bihetlennek látszó demoralisatit is szűli, hogy eltekintve a személyenként ismeretes orgazdák egész legiojától találatnak oly elvetemült bányatulajdonosok is, kik orzás általi megkárosításukat helyreütni vágyván, nem tartózkodnak saját bányász munkásaiktól a maguk vagy más bányaiban orzott aranyat jutányos áron önmaguk venni meg s e métegy mind ragályosabbá válik; lealázó, de leplezetlen képe ez helybelyi bányaviszonyainak, mik ha a bajok gyökeresen nem orvosoltatnak, nem csak vég anyagi romlásra, de általános társadalmi dissolutiora vezetnek.

A fekély mélyebben rejlik, hogy sem azt egyoldalú, ideig-óráig tartó kormányi intézkedésekkel, miniszterialis biztosi körutazásokkal s más hasonló félrendszabályokkal kiirtani lehessen, ezen palliativ szerek helyett határozottan tetté alkalmazandó, de a mely csak egy sikerülhet, ha az egész bánya-vidéki polgárság — személyes érdekek bántérbe szorításával, particularis érzékenykedések és ambi- tiók mellőzésével — a bajt nemcsak felismerni, de azt egész erejével és kitartással orvosolni is kész.

Pest, január 4. 1869.

(r. l.) Mennyire szeretik azon urak ott a másik oldalon állítgatni — mit azoban bebizonyítani nem tudnak — hogy Magyarország oly alkotmánya elveszett, hogy hazánk az utolsó országgyűlésen alkotott törvények által nemcsak nem tön szert állami existenciára, sőt csaknem vasallusává lön a bécsi politikának, szóval, hogy a magyar- osztrák biródomlom ügyeinek intézésébe legkisebb befolyással sem bír.

Mégis azon a tulsó oldalon merültek fel utóbbi időben oly hírek, melyek szerint Beust és Andrássy között a külföld irányában követendő politikára nézve lényeges a véleménykülönbség, — tehát feszült a helyzet.

ENDELVI
KÖZLÖNY
KÖNYVTÁR

E hír ha való volna, már magában megczáfolná azon állítást, hogy Magyarország, újabb törvényei következtében, főleg a külpolitikai befolyást tekintve semmi joggal sem bír.

Mert kérjünk: mi úton, vagy minő alkalomból nyilvánulhatna a két államférfi között véleménykülönbség, ha Magyarországnak szólása sem volna a küldölgökhöz?

Hiszen ekkor az ország — úgy mint eddig — kénytelen volna tétet-fejet hajtani a bécsi előtt, és a magyar miniszterelnök még csak nem is nyilatkozhatnék, véleményét sem mondhatná meg egy vagy más kérdésben.

Ebből azon corollarium folyik, hogy miután a két államférfi között állítólag nézetkülönbség merült fel legközelebb, Magyarországnak talán csak még sem oly piectus masculus, mint sokan — saját pártérdekeiből elhítni szeretnék.

És valóban így is áll a dolog, mit a következtetés — meg vagyunk győződve — számtalan alkalommal fog még igazolni.

Egyébiránt a Beust és Andrássy közötti összehittetés és feszült viszony is csak mesebeszéd volt, a mely meglehet, aként terjesztetett, hogy a bizalmatlanság magát hintse közéjük.

Azonban a szép terv, — mint már más ízben akár hányszor, most is dugába dől.

Andrássy néhány nap előtt Bécsbe rándult és ottani hiteles tudósítások határozottan állítják, mikép közte s a birodalmi kancellár között, a külföldi politika iránti nézeteket illetően, melynek kiinduló és végpontja a „béke fenntartása” — teljes összhangzás uralkodik.

Pest ferencz városi választókerületében, melyben némelyek Vidats Jánost akarták föléptetni képviselőül, a Deák-párt tegnap tartott értekezletet, számos választó jelenlétében.

A bizottmány megalakult. Ez veendi jegyzékbe az ajánlások jelöltek, kik fölött mindenek előtt maga a párt fog szavazni. A ki ez alkalommal absolut többséget nyerend, az lesz a párt egyedüli jelöltje, míg a kisebbségben maradt jelöltek hazafiúi kötelességüknek ismerendik visszalépni és a párt jeleit mellett együttes erővel működni.

Helyesen. Ezen eljárást kövesse a vidék is. Az erőket nem szétforgácsolni, hanem egyesíteni kell, — a diadal csak így lesz annál biztosabb.

B. Eötvös József vallás- és közoktatási miniszter beszéde választóihoz.

(Budán, az országban, 1868. évi decz. 26.-kán.)
(Folytatása és vége.)

Igen, hogy erőinket oly téren használjuk el, hol azok eredményhez nem vezethetnek s pedig azon egyszerű okból nem, mert mindazon eredmények, melyekért újra küzdenni akarunk, már elérték. Mert miután azok is, kik az utolsó törvényhozás által lerakott alapok megváltoztatását sürgetik, sem azon összeköttetést, melyben fejedelmünk egysége által a birodalom Lajthán tül részeivel állunk, felbontani, sem a birodalom Lajthán tül részeinek jogát, melylyel a birodalmat közösen érdeklő ügyek elhatározására bírnak, kétségbevonni nem akarják, s még kevésbé akarhatják azt, hogy a birodalom, mely ezentul magyar-osztrák birodalomnak nevezetik, azon eszközökkel megfosztassék, melyeket biztonsága megkíván, miután ennél fogva ők sem követelnek egyebet, minthogy hazánk minden, öt illető ügyekben teljes függetlensége, minden közös ügyekben illető befolyása biztosíttassék, és szabadságunk új megtámadásoknak ki ne tétessék, és miután senki sem tagadhatja, hogy most alkotott törvényeink által hazánk azon teljes függetlensége biztosított, melyet az 1791-diki törvény elvben kimondott, de az ország gyakorlatilag századok óta nem élvezett; miután senki nem tagadhatja, hogy a delegatiónk intézménye által hazánk mindazon ügyekben, melyek

a birodalommal közösen, ő Felsője többi országaival egyenjogú befolyással bír; miután összes vérendszertünk az általános hadikötelezettség elvére alapítva, hadsergünket a nemzettel egybeforrasztá: én részemről felfogni nem tudom, mik lehetnek azon eredmények, melyet az utolsó törvényekben felállított alapnak megváltoztatásától várhatnánk, (általános helyeslés) s mégis ezen alapok fenntartása vagy megváltoztatása azon főpont, melyre nézve a pártok szemben állanak. És mégis az egész vitaközlés, mely e hazát jelenleg a politikai téren annyi zajjal tölti be, e körül forog.

A közös célra nézve egyetértünk; legalább becsületbeli kötelessége mindenkinek, hogy a pártok állását az általuk nyitlan kifejezett programmok szerint ítélje meg. A végzőkora nézve közöttünk különbség nincs; egyes, sőt a legtöbb törvény-cikkre nézve, melyeket törvényhozásunk alkotott, szintén egyetértünk. A miniszteri felelősségtől kezdve, az erdélyi unió, a Horvátországgal eszközölt kibékítés, az iskolai és vallási törvények, a czim kérdése: mindezek, míg a többség azokat kivivta, az ellenzéknek is főhajtatását képezték.

A különbség közöttünk, a két párt között tehát egyedül abban áll, hogy mi azon alapot, melyen ennyi eredmény elértett, jónak, erősnek tartjuk, mely ők ez alapot jónak, szilárdnak és használhatónak nem tartják, hogy e szerint mi ezen alapon tovább akarunk építeni; ők ellenben mindezeket azt tartják szükségesnek, hogy ezen alap újjal cseréltessek fel. A nemzet, választásai által fog e két irány fölött itélni. Részemről azonban azon nyíltsággal, melylyel a képviselő választóinak tartozik, kijelentem már most is, hogy miután bensőleg meg vagyok győződve, hogy nemzetünk jövője azon erélytől és elhatározottságtól függ, melylyel a haladás terére lép: nem ismernek nagyobb szerencsétlenséget, mintha a nemzet a haladás e teréről magát más irányba elvezettetni engedné. (Általános helyeslés.) S azért, ha megfeszítettetvén önk bizalma által, még egyszer szerencsés lehetnék Buda városa első kerületét a törvényhozásban képviselhetni (a jelenlevők hosszasan tartó, zajos éljenzésben törnek ki), minden erőmet és tehetséget oda fogom fordítani, hogy a nemzetet ez irány követésétől visszatartsam. (Élénk helyeslés.)

Vajjon azon alap, melyet utolsó törvényhozásunk közjogi viszonyainkra nézve lerakott, a lehetőleg legezélszerűbb-e, a mely csak képzelhető; vajjon az egy pár 100 év múlva meg fog-e felelni a szükségnek; vajjon nem lehet-e más alapot képzelní, mely talán inkább megfelel a tudomány kötelezettségeinek vagy egyes törvények betű szerinti értelmének: azt nem tudom. Részemről meg vagyok győződve, hogy az általunk elfogadott alap a jelen pillanatban a lehető legjobb és legezélszerűbb (általános helyeslés); de más más vélemény lehet. Institutiokról csak tapasztalás után ítéltünk, és e tekintetben a tapasztalás még csak egyet bizonyított, azt t. i. hogy azon félelem, mely a delegatiónk intézményében a central parlamentnek csiráját látta, egészen alaptalan. (Felkiáltások: tökéletesen!) De ha ezt nem tudom is, egyet tudok és egyről meg vagyok győződve, és ez az, hogy a jelen alapon hazánk önállása, hazánk befolyása a birodalom közügyeire teljesen biztosítva van, hogy ezen alap mind hazánk állami létének, mind a birodalom önállása igényeinek teljesen megfelel. (Helyeslés.) S azért, mert arról meg vagyok győződve, ragaszkodom ezen alaphoz és ragaszkodni fogok hozzá, annál inkább, mert erősen hiszem, hogy még azon esetben is, ha némely aggályok, melyek ezen alap ellen felmerültek, alaposak volnának; ha csakugyan hazánk önállása, befolyásunk a birodalom közügyeire a jelen pillanatban nem volna annyira biztosítva, mint mi azt óhajtuk; az út, melyen teljes biztosításunkat elérjük, nem az, hogy ez alapot meggingassuk, és ismét theoretikai, politikai kérdésekről vitakozzunk, hanem az út az, hogy a nemzetnek szellemi és

anyagi tehetségeit kifejlesztvén, e nemzetet minél erősebbé tegyük. (Élénk tetszés-nyilvánítások.)

Mert végre is minden institutióknak becse és értéke, és így azon institutióknak hatása is, melyeket utolsó törvényhozásunk alkotott, nem az institutiók betűitől, hanem a nemzetnek valóságos erejétől függ. (Élénk helyeslés.)

Feladatunk tehát teljes meggyőződés szerint nem az, hogy az elfogadott alapot ingassuk meg, hanem az, hogy miután 1848. óta alkotmányos tekintetben a polgári szabadság és egyenlőség elvének elismerését illetően Európa legműveltebb nemzetének színvonalára emelkedtünk, most arra fordítsuk minden törekvésünket, hogy e nemzet szellemi és anyagi állapotai 1848-diki alkotmányunknak megfelelően. (Zajos tetszés.) Mert nem akkor fogjuk biztosítani az 1848-diki törvényeket, ha ezen alkotmány egyes betűi fölött vitakozunk, hanem csak akkor, ha azt mi ezen alkotmány alapján képezi, azaz: a népnek való egyenlőségét megállapítjuk az által, hogy a haladás terén mindig tovább léptünk. (Tetszés.) S az, hogy ezt most tehetjük, hogy egész jövőnk saját kezünkbe van létéve, azon nagy eredmény, melyet utolsó törvényhozásunknak köszöntünk; azon eredmény, melyet sokan tagadhatnának, de melyen senki nem kételkedik, és melyet csak veszélyeztethetnénk, ha a helyett, hogy a tért, mely ez által előtünk megnyitott, elfoglaljuk, a helyett, hogy tehetségünk szerint ezen alapon tovább építsünk, erőnket arra fecserelelnök el, hogy ismét ez alapot döljünk fel, és így minden haladást lehetetlenné tegyünk. (Élénk helyeslés.)

Érzem, visszaéltem önök türelmével. (Halljuk! Halljuk!) Csak azért jelentem meg körültekintően, hogy számot adjak az elmúlt törvényhozás folyama alatt követett eljárásomról, s hogy a jövődőről szóljak.

Talajdoniság ezt maguknak; azon rokon-szenvennek, melyet önk körében mindig tapasztaltam a mely kötelességemmel teszi, hogy azokról mik leginkább szívemen fekszenek, éppen önk körében a legnagyobb nyíltsággal szóljak. (Éljenzés.)

És most engedjenek még néhány szót. (Halljuk! Halljuk!) Meggyőződés szerint nemzeti életünknek egy fordulópontjához jutottunk. A küzdelem, melyet nemzetünk századokon át annyi erélyességgel folytatott, nézetem szerint be van fejezve. Miután hazánk teljes önállása elismertett, miután elismertett egyenjogú befolyásunk a birodalom közös ügyeire, miután a magyar államnak léte még a birodalom címében is kifejezést nyert, az, a mi sokra nézve közüllünk egész életünk törekvésének célja volt, elértett és így törekvésünk célja ezentul nem is lehet.

Nem egyeseknek köszönjük ez eredményeket. A nemzet, teljes meggyőződés szerint, mindig hálával fog megemlékezni azon férfiról, ki e nehéz időben erélylyel és ildomossággal vezette a nemzet képviselőinek többségét, — azon férfiról, kit én nem nevezek meg, mert neve a történet; de kit a jövőd, bármily szép jövő várjon is e hazára, irigylenni fog korunktól, mert azt, kit e jövő csak tisztelni fog, mi szerethettük. (Viharos felkiáltások: „Éljen-Deák Ferencz!”) És a nemzet elismeréssel fog megemlékezni ezen törvényhozásról is, mely hazafisága és mérséklete által annyi eredményt vívott ki a hazának.

De hogy a magyar nemzet százados küzdelmek után végre önállását visszanyerte, hogy neve az európai államok között ismét megjelent, azt nem egyeseknek, nem egy nemzedék törekvéseinek köszönhet. Köszönjük azt azon szívósságnak, melylyel a nemzet századokon át jogaihoz ragaszkodott. Köszönhetjük azon önfeláldozásnak, melylyel minden jóllétről sőt még a civilizációnak áldásairól is inkább lemondott, semhogy jogaitól elálljon; köszönjük azon századoknak, kik annyi csatában a legújabb időkig e haza becsületéért, e haza szabadságáért ontották véréket. (Zajos éljen-

zés.) Nem egyeseknek, nem egy nemzedéknek köszönjük ezt. Mindaz, minnek most birtokába jutottunk, mindaz öröksége egész multunknak, öröksége azon nemzedékeknek, melyek e hazáért s annak jövőjéért feláldoztak mindent, és nem kívántak más jutalmat életükben, mint hogy azon meggyőződés-sel szállhassanak sírjukba, hogy a magyarra még szebb napok várnak.

Mindezen áldozatok szükségeseek voltak. A magyar nemzetnek léte, alkotmányunk alapjai, melyek minden továbbfejlődésnek feltételét képezik, csak így tartathattak fenn. De mindezen áldozatok hasztalanokká válnak, ha a tért, melyet általuk nyertünk, nem foglaljuk el; (élénk helyeslés), ha valaha megfellekedtünk arról, hogy az idők megváltoztak, s hogy oly korban élünk, melyben csak oly nemzetre vár jövő, mely nemcsak küzdeni, de haladni is tud.

Előttünk egy új pálya nyílt meg, a haladás pályája, és én meg vagyok győződve, hogy bármik legyenek az akadályok, melyekkel szembe kellend szállunk, bármily nehézségeket gúrdítsenek elénk, a mult kornak sérelmeit hozván fel és azon bizalmatlanságot, mely haladni nem mer, mert jelen helyzetét soha eléggé biztosítottak nem képzeli, mondom, meg vagyok győződve, e nemzet ez új pályán, ez új téren, a haladás terén, éppen oly erélylyel és óvatossággal fog haladni, melyet alkotmányunk fenntartásában elődeitől tanult. És akkor szebb jövő fog bekövetkezni. Eddig századokon át a magyar nemzet nem vigasztalhatta magát más-sal, mint azon közmondással: „Él magyar, áll Buda még!” Remélem, közeledünk azon időhöz, melyben e közmondást egy újjal fogja felcserélhetni nemzetünk és e közmondás lesz:

„Halad a magyar, Buda emelkedik.” (Hosszasan tartó lelkes éljenzés.)

Az általános lelkesedés lécsillapultával Ország Sándor Buda-városi tanácsos emelt szót, ki hangos tetszésnyilatkozatok közt körülbelül ezeket mondá:

Három év előtt mindeinknek közös óhajta volt, hogy az 1791. és 1848-iki törvények által megalapított önállóságunk és függetlenségünk Ausztria érdekeivel összhangzatba hozassék és az egész haza jelszava, melyet legjobbjai irtak zászlójukra: a kiegyezés volt.

A tiszt. képviselőnk által előadottakból céljaink nem remélt valószínűsárol győződhetünk meg. Alkotmányunk visszaállított, — önállóságunk és függetlenségünk tetteleg életbe lépett, — viszonyainkban Ausztriával a százados féltékenységet testvéri bizalom váltotta fel; a király és nemzet közt a tántoríthatatlan ragaszkodásnak naponkint újabb jeleivel találkozunk. (Viharos felkiáltások: „Éljen a király!”) Szent István birodalmának integrálása helyreállított. Az erdélyi unió, mit Kőlcsey, Wesselényi alig merék indítványozni, mit az 1848-ki hongyülés egy más testület hozzájárulásától volt kénytelen függővé tenni, — a Horvátországgal való kiegyezés, századokon át közös támaszunk, valósággá váltak. — 1848-ban, midőn a nemzetnek egész ereje kezében volt, találkozott egy külbatalmasság, melynek minisztere, el nem ismervén Magyarországnak államiaságát, a magyar nemzet követőtől megtagadta a kihallgatást. Ez többé nem történhetik meg. Fejedelmünk büszkén nevezi magát Magyarországnak királyának, s elvitázhatlan a nemzetnek a külügyekre való befolyása, melyet az erkölcsi súlya, benső ereje által vívott ki.

Két dolog van, mit mindenekelőtt akarunk: az egyik a parlamenti rendszer tökéletes biztosítása, a másik: haladás minden irányban, demokratikus alapon.

Amaz eredmények kivívásában, újjászülletünk e két eszméjének felkarolásában mily érdeme van képviselőnknek, — éreztük, tudjuk mindnyájan. Képviselőnk lehet a demokratia, a liberalizmus, a szabadság, testvériség és egyenlőség eszméinek előbarczosa; de egész multjának, szíve érzelmeinek megtagadása nélkül hátra sohasem maradhat.

vezették. Megindult Mátyás egykori barátja hamvai felett, — a legnemesb bocsánat könyei hullottak a számkivetett tetemére. Janus királyi pompával temetteték el, s feltámasztá a költő műveiben: Várdy Pál éresek által egybegyűjteté Janus verseit.

Reánk nézve kétségkívül legbecsesb művei Janus Pannoniusnak: elveszett magyar nyelviana, magyar évkönyvei s Velenceiről irt hűskölteménye. Mennyi fényt vetne amaz első grammatika nyelvünk akkori állására, s mennyi világot történelmünk homályosb helyeire az utóbbiak!

Az új latin költészetnek mind maig tiszteltetben álló gyöngyei, Janusnak (veronai „panegyricus” Guarinus- s Velencei Marcellushoz irt) egy némely elégiaja és önmaga által „juvenáli játékok”-nak „lusus juvenales” címzett játszi görög epigrammái. Külföldön és hazánkban nem egy kiadást értek.

Végző műve valószínűleg, önkészített sirirata: „Hic situs est Janus, patrium, qui primus ad Istrum, Duxit laurigeras ex Helicone Deas, Hunc saltem titulum livor permittit sepulto, Invidiae non est, in monumento locus.”

Alatta örök álmát aluszassa: Mátyás király udvari költője!

Curatius.

TÁRCZA.

Mátyás király udvari költője.

(Folytatása és vége.)

Janus Pannonius fölépült betegségéből. A katonaságot odahagyva papi pályára lépett. Mátyás nagy-váradai kanonokká, titeli prépostá s pécsi püspökké nevezé ki kedvencz költőjét.

Janus ekkor is többet járt Mátyás udvarában s kísérté őt hadjárataiban — mintsem székhelyén Pécsért tartózkodott. Béke idején a „sodalitas litteraria hungarorum” ügyében, vagy a királyt mulattatandó járt Budán, háboruban harczolt, vagy követként működött. Egészen összeforrott léte Mátyáséval.

1464-ben kísérté el Jánus a királyt Bosnyába. Jelen volt itt Jajca három hónapig tartó ostrománál s diadallal kísérté Budára Mátyást, midőn ez Harembéggel s annak 400-nyi őrségével Budára visszatért. Ugyanez évben még Székesfejervárra ment, hol az ifjú diadalkoszorúzott király népének őszinte örömrivalgásai közt az agastyán Széchy Dénes bibornok-érsektől virágvasárrapján megkoronáztatott.

A következő év elején tartott meg a sze-

gedi gyűlés. Mahomed, mint hallatszott, jajczai mezeiégényitést vérrel mosandó le, az országba készül. Az országgyűlés nem készt igénybe venni a pápa, Velence s más keresztény fejedelmek eddigi íres ígéreiteit. Janus Pannonius és Rozgonyi Rajnaldot küldé ki a külföld udvaraiboz. Nem eredmény nélkül járt Janus a külföldön, Velence és Flórencz többnemű ígérteket tettek neki, a pápa ezer aranyot ajánlott fel minden hadi évre segélypénzzül. Janus küldetésének eredményével igen meg volt elégedve.

Négy évvel később ismét a királylyal ment Janus — Csehországba. Visszahívá innét nagybátyja Vitéz, s beavatá a Mátyás ellen forralt összeesküvés titkaiba. A király szeretete, avagy nagybátyja kegye közt kellett Janusnak választania. Gyenge volt s Mátyás összeesküvőnek állott élére. A külföldön harczoló Mátyás trónját a 13 éves Kázmér lengyel herczeg által elfoglaltatni — el lön általok határozva. Kázmér szívesen fogadá a követéséget s a segélyt, melyhez Janus is kétszáz lovas-sal járult. De Mátyásnak az esztergomi káptalan megsugta az összeesküvés titkait. Rögtön honn termett, az összeesküvő urakat szép módjával lekenyerezé. Mind Vitézre és Janus Pannoniusra beszélték ki magukat. Vitéz és Janus Pannonius nem is adták még föl az elárult ügyet. Kázmér el jött

Magyarországba, — de Hatvannál értesült a dolgok rosra fordultáról. Párthivei helyett Mátyás 16,000-nyi serege várt reá a Rakoson. Visszasiet seregével Lengyelország felé, Nyitrát megnyitá számára Janus Pannonius.

Kázmér ügyének koczája azonban rosra fordult. Mátyás Vitézt Visegrádba záratta, később Esztergomba rendelé oly feltétel alatt, hogy onnét ne távozzék. Vitézt a bú négy hónap alatt a sirba vivé. Nagybátyja sorsa félelmet öntött Janus Pannoniusba is. Pécsét, székhelyét odahagyva — Zágrádba futott.

Horvátország sűrű erdejében, — mások szerint egyik barátja házában rejtőzött el Mátyásnak rettegett boszúja elől. Eközben egy irig kéz elcsikkasztá legbecsesb műveit: magyar nyelvianát, évkönyveit s Mátyásról irt hűskölteményét. Nem egyedül tőle, — de az utókortól is. Büntetését Janus elkértülte, de a félelem és nyomor élte virágában gyilkosává lön a 37 éves férfinnak. Tetejét két évig Aeditus barátja temetletlenül rejté el egy szurkos koporsóban, miglen Mátyás Zágráb tájékára tévedt. Aeditus a király elébe ment, megszólítá Mátyást, akarja-e Janus Pannonius látni. Mátyás nemes szíve már rég megbocsátott az összeesküvőnek, örömmel sietett Aeditussal kedves költőjének keblére. Janus elrejtett koporsójához

Ez okoknál fogva üdvözlöm b. Eötvös Józsefet, mint Buda város volt és leendő képviselőjét. (Szünni nem akaró, lelkes éljenek.)

Vidéki levelezés.

Dézs, decz. 28. 1868. — A napokban ajándékozta el a városi tanácsnak Dézs városa közönsége szavazatával azon 3000 forintot, melyet az országgyűlés sallarale adjutum czime alatt megszavazott. Valóban oly jutalom, milyenbe Erdélyben egy város sem részesítette hivatalnokait, s valóban büszke lehet Dézs városa, hogy oly tisztai személyzettel bír, mely alig másfél évi szolgálat után ily fényes kitüntetésre tette magát érdemese. (?) Helyben hagyja-e a felsőszék a nagyszerű megjutalmazást, nem tudjuk; azonban szabadon benne kételkedünk, mert, mint tudjuk, ezen 3000 forint a város részére a törvénykezési költségek fedezésére s nem a hivatalnokok remunerationjára adatott, s ha ezen segély után is az igazságszolgáltatás nálunk csak a régi marad, mitsem nyertünk.

Egy névnap társas összejövetelen Kaczkón, tünep szombatján U. A. házánál lefolyt politikai színezettü esemény képezi a megyében és városunkban a közbeszéd tárgyát, mely eseménynek komolyabb következményei vannak készülöben. Hivatalosak voltak Ádám napjára a megyei uralkodópárt és értelmiség egy jelentékeny nagy része, a többiek között az országgyűlésről nem rég hazatért megyei követeink, — R. P. polgártársunk poharat emelt gr. Bethlen Sándor és Betegh Kelemen országgyűlési volt képviselőinkért, kik mindent megtettek, mit lehetett.

Ezen pohárköszöntést fogadta L. L. a girolti ismeretes publicista és Beszék-Szolnokmegye törvényszéki ülnöke, ki, mint mondá, ellen-taszot iszik, a követeket személyes bántalmakkal illeti, szavazó-gépeknek nevezi, kik mitsem tettek, s az országgyűlési többség eljárását éles bírálat alá vette oly módonban, mely a vendégeket egészen leverte; miként fogják képviselőink ezen szerencsekívánásokat visszatörölni és sérelmeiket orvosolni az ő dolguk. Én ez esetet, csak mint politikai színezettü esetet kívántam említeni, mivel a jövő követválasztási események nyitányát képezi, azonban ki ily módon kíván magának pártot szervezni a követségre, bátran bukott aspiránsnak nevezhető.

K. L. B.

Vizakna, deczemb. 29-én, 1868. — Miután Vizakna városáról, fájdalom, ez egész év folytán a nyilvánosság terén semmi sem hallatszott, mi ennek szellemi életéről tanuskodnék, — engedje meg a tiszt. szerkesztő úr, hogy lapjában, mely politikai hitvallásunk organuma, röviden bár az év végén elősoroljuk azon létrejött tényeket, melyek minden hazafit örömmel fognak eltölteni.

A kis Vizakna az absolutismus armányai gyűpontjának közelében a megérthetlen hazafiságnak mindig biztos védhátyája volt. — Nem tudták azt a szerencsétlen lefolyt 20 év alatt is az armányoknak semmi mesterkedései bevenni, — fiait következetesen, hűk maradtak elveikhez, hűk maradtak édes anyjukhoz, a hazához. Felbozván annyi szenvedés után Isten a szabadság szent napját s Vizakna is megszabadulva a szellemi ostromállapot nyomasztó lánczaitól, könnyebbült kebellet ugyan, de a kapott sebekből még vérezve, hozzáfogott elhivatásához, míg elője az 1867-ik év végén létrejött tisztújítás, mely után megtisztult, megkülönböztetődött erővel léphetett be az alkotmányosság sánczaiba, s emelkedett hazafi kebellet foghatott hozzá a kis város ügyei tisztázásához, nemzetiiségi testvéries kibékítéséhez. Igen! 1867. október hava 1-sője óta a városnak 1848-on innen porlepte allodialis és villialis számadásai felsőbb vizsgálat alá terjesztetve, a város majorság pénztára rendbeszedett, a 10 ezer forint meghaladó activ restantiák felszedése megkezdődött, s így a pénztár ifjú erőre vergődve, képes volt több évi adóhátrálékait lefizetni, a tisztviselők nyomoru fizetését felemelni, az egyházaknak, iskolatitkoknak valláskülönbőség nélkül oly évi fizetést nyújtani, mely a népnevelés érdekét hatalmas léptekkel segitendi előre, s mi több, létrejött a nemzetiségek közti oly meleg egyetértés, melylyel kevés törvényhatóság dicsekedhetik az országban. — Bizottmányi gyűléseinkben nemzetiségi harcok helyett elvi harcok vivalnak, s magyar és román vegyesen harcolnak meggyőződésük mellett. Nincs itt elégtelenség, rajongó hiva a „Nép Zászló”-jának, s collegáinak, nincs ki a mostani vívmányoknak lelkéből ne örövendene, s ki meg ne volna győződve, hogy jelen hazafi kormányunk van hivatalva elkészíteni az utat, melyen a haza boldogságát elérhetjük. Ez azon hely, hol a románok értelmesjei nyilatkoztak, miszerint itt nekik élni és halni kell, s bár mit hozzon a bizonytalan jövő, ezen város magyar ajku lakóit csak holttestükön át pusztíthatja el a vérség. — Szavunknak hitelt adhatni, kipróbált férfiak 1848-ból. — Isten segélyével megmutatjuk miszerint a kis város a következő hongytlásra a Deák-contingensnek, ha nem is egy tábornoki tisztet, de egy rettenthetlen harcost mindenesetre fog sorba állítani.

Botond.

Napi hírek.

— **Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, méltóztassanak, minden keletlen fennakadás kikerülése végett, lapunk további megküldése iránt mielőbb rendelkezni. Felesleges példányokat nem nyomathatván, az elkészített megrendeléseknek utóbb legnagyobb készségünk mellett sem leendünk képesek megfelelni.**

— A királyi udvar folyó hó 25-kén ismét Buda-Pestre költözik át.

— A „Hon” írja: Zeyk Károly belügyminiszteri államtitkár Kolozsvárra indul, hogy az ott szervezendő királyi biztosság hatásköre s a kir. főkörmányszéknél jelenleg alkalmazott hivatalnokok mikénti elhelyezése iránt értekezék. A Kolozsvárt felállítandó kir. biztosság az eddigi megállapodás szerint a következő egyénekből lesz összeállítva: Királyi biztos gróf Péchy Manó; miniszteri tanácsos Groisz Gusztáv; tanácsosok: Nagy Elek, Gebbel Károly, Poratui Sámuel; titkárok: Páll Sándor, Vajda László, Schreiber Frigyes, Lugosi József, Olasz Károly, Nemes Péter; fogalmazók: Vajda Ottó, Jüngling János, Murát Márton, Folyovits Sándor, Badilla János, Wendler Frigyes; gyakornokok: Szabó Béla, b. Apór Zoltán, Szász Béla, Kain Frigyes, Bodó György, Páll Mihály, Bán Géza, Biró István, Székely Elek, Bedő Dániel. Kezelési osztálynál főigazgató Jakab Elek; aligazgatók: Tesláky György, Mórész István; lajstromzók: Végh József, Benő Sándor, Bogdánfi Ferencz; irodatiszták: Kozma Lajos, Miske György, Szepesi Ferencz, Barkó Károly, Varga Antal, Szántó János, Borbély Antal, Thelmann Ferencz, Bálinth József, Nyári Antal, Balás Károly és Emberi István. — Az egész fog állani 45 személyből, s ezeknek évi fizetése 55,100 forintot fog tenni. E hír alaposaságáért aligha tudna a „Hon” illető rovatvezetője kezeskedni.

— A n.-várad-kolozsvári vasútát illetőleg, a kolozsvári vasútépítést egyik mérnöke, — ki részt vett a hindostáni vonal építési munkálataiban is, s most a luxemburgiól jön, — állítja, hogy ha csak a magánvállalkozók kinek a földmunkálatok szigorú kötelezettség mellett záros határidőre kiadatnak, el nem késnek a munkálatokkal, a vonallal készen lesznek; mert a poczokfák készítésére már régebbi idő óta francia olasz munkások hozattak, az építkezést, hidakat, alagutakat, átereszeket (viaduct) és épületeket tavasszal egész erőlyel készíthetik; mindezek elkészítése kevés időt igényel, mert a mint a sinek már készen vannak, úgy készíthetnek előre az asztalos, lakatos, ács és festő munkák és a luxemburgi vonal befejezéséhez közelegetve, az ott feles számmal létező mesteremberek közül egész tömeget szállítottak eddig is és még folyton szállítanak: a lakatosok francziák, az ácsok hollandok, az asztalosok és festők jobbadán angolok és belgák, és ha hibetünk ama mérnök szavainak, e vonalnak ugy belső jósága, mint külső tekintetében a biradalomban nem lesz párja.

— A farsangot az első színházi bál nyitja meg jövő kedden. Színházi báljaink az álarosos vigalmak közt eddig a legtöbb élvezetet adóknak bizonyultak, s így kétséget sem szenved, hogy ez is a legfényesebbek és leglátogatottabbak egyike lesz.

— A jogászok folyó hó 26-kán tartandó bálján a háziasszonyi tisztet b. Jósika Lajosné önmaga sziveskedett elvállalni.

— A magyar királyi pénzügyminiszter által Malász Gusztáv dévai I. osztályú adószedővé; Hoyss József, nagy-nyedi II. osztályú adószedővé; Mikita Endre dícsőszentmártoni II. osztályú adószedővé, s Gyurich Péter károly-fejérvári, Malász Antal kézdí-vásárhelyi s Schuster Ferencz dícsőszentmártoni II. osztályú adóhivatali ellenőrökké, Speck Ferencz gynla fejérvári, s Gyárfás László medgyesi II. osztályú adóhivatali tisztékké, végre Macza György hátszegi s Kontesveler József dícsőszentmártoni II. osztályú adóhivatali segédtisztékké neveztettek ki.

— Az országgyűlés határozata ellen olyan szépen protestáló szász universitást mult hó 31-én zárta be a comes. Megelégedését fejezte ki a követelt magatartás felett, s boldog útjévt kívánt. Ez üléstől egy felirat is intéztetett a miniszteriumhoz a királyföldön felállítandó gazdasági intézetek tárgyában. Igazán nem volt tiltakozás.

— Fülel Sámuel székely-udvarhelyi ev. ref. főtanodabeli köztanítónak, eddig használt vezetéknévnek „Szántó”-ra kért átváltoztatása engedélyeztetett.

— Szatmármegyei főispán gr. Károlyi György e hivatalától fölmentetett s helyébe közváridéki főkapitány, Ujfalusi Miklós nevezetett ki.

— A hadsereg reorganisatiójáról írják, hogy legfelsőbb meghagyás folytán a hadügyminiszteriumban tanácskozó katonai biztosság végtárgyalás alá vette a sereg taktikai beosztásának tervezését s ezzel már közelebb elkészült. Az új beosztás azonnali eszközölésre vétetik s ekkor megkezdődnek a katonák új honvédség felállítására

iránti intézkedések; remélik, hogy márczius hó végével az újjászervezés teljesen készülni lesz vive.

— Királyné ő Felsége: monyorókeréki és monoszlói Erdődy grófnét, született Raczinska Teréz grófnét; Taaffe grófnét, született kereszt-szeghi és adorjani Csáky Irma grófnét; galánthai Eszterházy grófnét, született Eszterházy Ilona grófnét, galánthai bárónét; Potocka-Pilawa grófnét, született Sangusko Lubartowicz Mária Clementina hercegnét, és Bathány grófnét, született tolnai Festetics Zelina grófnét, palota-bölgyeivé kinevezte.

— A lefolyt országgyűlés működését a következőkben foglalhatjuk röviden egybe: Magyarország az örökös tartományokkal elválaszthatlanul, de csak az uralkodóház közönsége által kötött össze; ez államjogi viszonyt, mely középkori és feudális jellegű, mert csak a dynastia örökösödési jogán alapul, az 1867—68-ki országgyűlés a kor magaslatára emelte. Ezt az által érte el az országgyűlés, hogy az alkotmányosságot, mely eddig csak a belügyekre szorítkozott, a közös ügyekre is kiterjesztette. Így az országgyűlés tevékenysége kiválóan constitucionalis volt, az volt különösen a magyar baloldal politikájával szemben is, mely a közös ügyeket egyedül az uralkodóval, és nem az örökös tartományok népeivel is akarta közösen tárgyalni, mi által megoldásában azon ferde consequentiára jutott: hogy azon ügyek, melyekre nézve a két törvényhozás esetleg megállapodásra jutni nem tudna, a korona abszolút elhatározása alá esnek. Ellenzékünkrol még ezeket mondja a ciklik: „Sajnálattal látjuk, hogy a baloldal a helyett, hogy a szabadelvű haladás érdekében működne és világos parlamentarizmus programot állítana fel, megelégedett azzal, hogy néha liberalis, néha reactionárius (l. a népnevelést) irányban zavargja a törvényhozás újjáalkotó működését. Semmi más határozott célt nem tűzött maga elé, mint a többségre jutást. De a nagy szavak kora lejárt s a nép politikai tetteket követel.”

— Fiuméből a következőket írják: Cebrini kinevezetése alkormányzóvá itt nagy ellen-szenvvel találkozott s a fölött folyik a tanácskozás, hogyan lehetne ezen kelemetlen intézkedés visszavételét kieszközölni. — Csah felszólatta a biztosságot; az új biztosság a horvát törvények alapján fog összehívni. Giachies azon indítványa, hogy ez ne tekintessék Horvátországra nézve kedvező előzménynek, lelkesülten fogadtatott. Matkovich és Ciotta elnöklele alatt egy polgáregylet állt össze s elhatározta, hogy Fiume javát és jogát magyar hűséggel fogja védelmezni.

— Az izraelita congressus megválasztotta a 3 biztosságot. Megválasztottak: A közönségügyi bizottmányba: Ahronzohn Löbl, Barnay Ignác, Diener Mór, Holländer Leo, Popper József, Lichtenberg Mór, Fischer János, krassói Deutsch Sámuel, Steinfeld Antal, Wallfisch Pál, Eisenstädter Ignác, Tornyai Schossberger S. W., Steinhart Jakab, Gerstl Mór, Bettelheim Fülöp, Bentum Salamon, Eisler Manó, Friedlieber Albert, m.-vásárhelyi Horovitz Sámuel, Kraus Zsigmond, Pappenheim Kálmán, Perls Mayer, Fleischmann Mór, Taub Gusztáv, Schlesinger Illés. Az iskolaiügyi bizottmányba: Fischmann Ferdinánd, Frank Izrael, Grün Izrael, Landesberg J. A., Liebermann Kálmán, Hildesheimer Izrael, Reich Koppel, Reich Ignác, Ullmann Dávid, Weiss József, Wolf Márk, Berger Ferencz, Deutsch Henrik, Elsass Manó, Graber Miksa, Hochmuth Ábrahám, Hollitscher Fülöp, Kohn Nábán, Kohn Sámuel, Lemberger Henrik, Löwy József, Pollak Henrik, Schapinger Joachim, Ungar Samu, Zipser Mór. A választási szabály- és házrendügyi bizottmányba: Basch Lörcincz, Deutsch Adolf, Elfer Adolf, Fenyvessy Adolf, Fischer Lajos, Fischer Mór, Friedlieber Albert, Hildesheimer Izrael, Hofmeister Illés, m.-vásárhelyi Horovitz Sámuel, Hirsch Márk, Kirz Jónás, König Károly, Mandl Eduárd, Mezei Mór, Oblatt Jakab, Österreicher Mózes, Rosenberger Izidor, Schlesinger Illés, Schwarz István, Schweiger Márton, Kadlburg Manó, Steiner Izidor, Ullmann Károly, Widder Izsák.

— Zágrábból jelentik, hogy Petrovics püspököt decz. 31-én éjjel szélhűtés érte. Másnap reggel 7 órakor halva találták az ágyban.

Nemzeti színház.

Január 4-kén: „Borgia Lucretia.”

Január 5-kén: Szigethi József úr kedvelt színházi vendég jutalmára, itt először: „Egyetlen leány.” vigjáték 1 felvonásban, írta gróf Fredro Sándor. ford. Radnothfai Sámuel. Ez eleven tollal írt darab, egész tartama alatt derült kedélyben tartá a zúfolásig megtelt ház közönségét. Tekintve irányát, mint a kidolgozást, teljesen sikerült s alig hiszünk, hogy e genreban a ma-

gyar színpadra áttelített darabok között az „Egyetlen leány”-nak” méltó vetélytársa akadna. Színpadunk mindenesetre sokat nyert benne s repertoireja egy közkedvességtü vigjátékkal szaporodott, mely bizenyára nem fogja oly gyorsan leélni magát, mint azon nagyszámu újabb francia vigjátékok, melyeket a modern társalgás mellett a mese-szegénység általános jellemző. Szigethi (Szumbalinsky) ma is remekül alakított s a többfelől megtámadott családapa terhes, de mégis nevelésre méltó aggodalmaiban, komikus helyzetének oly hü kifejezést adott, minőt csak oly hivatott egyéniség képes, mint Szigethi. Sokszor ismételt zajos tapsban nyilvánult a közönség elismerése. Szépne kiváló kedves Camilla volt, a közönség részéről őt is több versen kiüntetés illeté. Kovács Gynla (Ratalszky), Takács (Gomojto), Prielle (Mareczky) jól játszottak, az egész előadás sikerült. Ezt a Mallesville „Tudtán kívül kém” című 2 felvonásos vigjátéka, melyben Szigethi úr, mint Perrin Mihály ismét új alakban jelent meg, s nemcsak arról tett tanúságot, hogy mily sok oldaluan kiképzett alakító tehetség felett rendelkezik, hanem egyszerűsmind arról is, hogy felfogó tehetsége által minden helyzetet teljesen magáévá tesz, s ő jellemek megteremtésében a legtalálók színeket tud megválasztani. Kovács (Desaunais), Takács (Fouche) és Szabó Pepi (Teréz) kifogástalanul játsztak.

Szerkesztői nyiltposta.

Teutschländer Frigyes úrnak N. Szebenben. Ha ön firkájának teljes szövegét, nem, csak megszelidített kivonatát küldé tennök — mit gondol, mi lenne önnek sorsa, mit itélnének arról saját józan eszű hon- és polgártársai, az általunk nagyra becsült száz hazafiak — ki ily hangon mer a 19-ik században egy egész nemzetről szólni, egy olyan nemzetről, melynek érdemeit följegyezte a történelem s azokat megtagadni csak oly valaki lehet elég vakmerő, kinek szellemi műhelyében a világugár ismeretlen elem! Ön nemzetkáromló gunyiratot küldött be hozzánk oly nemzet ellen intézve, melynek nevét sem méltó ajkára venni, — ön szájkaszkodása légyharcz az oroszlan ellen; ezért csak nevetni tudunk félszeg és szemérmetlen oktalankodásain, s csak azért irtuk e sorokat, hogy láthassák a n.-szebeniek, mily vitéz fakardos él körökben; lehet, Teutschländer úr alnév alá rejtőzött — sőt valószínű, minthogy oly otrombaságot saját neve alatt elkövetni, irástudó ember részéről ma hallatlan merény lenne; azonban legyen bárhogy, fogadja teljes megvetését mindazoknak, kik egy egész nemzet felől csak tisztelettel szoktak írni, szólni.

KÜLFÖLD.

Konstantinápoly, jan. 1. A „Turquie” közli a görög külügyminiszter jegyzékére adott választ. Két pont érdemel figyelmet. Egyik az önkéntesek toborzására nézve azt állítja, hogy ha ez szabad lenne, nem élne biztosságban egyik állam sem; de maga a görög bñnt. törv. 127. §-a is halálbüntetés alatt tiltja felsőbb engedély nélkül katonákat toborzani; másik a görög alattvalók kintását azzal indokolja, hogy visszaéltek a vendégjoggal, midőn ennek védelme alatt ellenséges működést fejtettek ki. Végül kijelenti a porta, hogy csak Európa iránti tekintetből méltatja válasza a görög jegyzéket.

Az „Osserv. Triest”-nak egy, Retimóbol — Kréta szigetről — decz. 22-kéről kelt leveléből kitűnik, hogy a fölkelés gyors léptekkel közeledik végső stadiumához. Akkor még történetek ugyan csatározások; azonban azok mindig súlyos veszteséggel végződtek a fölkelőkre nézve. A lakosság nyiltan bántalmazza a fölkelés vezéreit, ha azok, mint foglyok vitetnek az utcákön át, a mint ez, név szerint, legújabbán Synors ismeretes szabadsapat-vezérrel s két papával történt. Ama hadiszer- s élelmi készletek, melyeket legújabbán Petropolaki Krétában szállított ki, a török katonaság által elvették. A hegyeken levő szabadsapatok körül voltak véve, s minden közlekedéstől el voltak vágva.

A belgrádi hivatalos „Vidovdan” szerint Franciaország határozottan kárhoztatta a görögök kintását. Ennek következtében ama rendszabály hibetöleg el fog halasztatni.

Mint Konstantinápolyból 1-ről jelentik, Omer basa 14 zászlóaljnyi erősítést kér. Egyiptom kétszeres hadjuttalékot állítand ki.

Páris, január 2-kán. Mint hiteles oldalról hallatszik, a conferencia szombatja, január 9-ére van egybehíva. Napoleon császár új évi beszédét általában mindentűt békés jellemben fogják fel.

Athen, decz. 26. A határmelléki tartományokban új izgalom uralkodik. Lamiába és Akarnaniába lovaság küldetett ágyukkal. Nagy pénzüstökös uralkodik. Két mérnöktszít, kiket Lamiába küldöttek a határ mellé, egy a török területről betörő rablóbanda által elfogottat.

Konstantinápoly, decz. 30. Beszélük, hogy a Nizzában időző Fuad basa fogja ismét nem-sokára átvinni a külügyek vezetését Saffer basa helyett. Fuad egészségi állapota jelentékenyen jobbra fordult volna Napoca.

A „Constitutionnel” a török-görög viszály jelen helyzetéről így ír: „A pillanat fűseménye: a párisi szerződést aláírt hatalmak értekezletének összehívása. Valamennyi hatalmasság elfogadja ezen javaslatot, Törökországot is ideértve, s e szerint a török kormány állítólagos tétovázásának az értekezletbe beleegyezés iránt nem lehet nagy jelentőséget tulajdonítani. Ismételtük, a mit már néhány nap előtt mondtunk. Mivel a viszály eredete s oka a görög kormányhoz küldött török jegyzékben van összefoglalva, a hatalmak nem gondolhattak arra, hogy az értekezlet számára más alapot állapítsanak meg, mint a mely a török jegyzékben lőn kifejtve. Szóval: egyáltalában semmi egyébről sem lehet szó, mint arról, hogy a porta által felállított pontok tárgyalásának, s ezen tárgyalás eredményei mind Athenében, mind Konstantinápolyban elfogadtassanak. A hatalmak egyetértése s a porta békülékeny magatartása folytán a konferenciától a legjobbat várhatjuk, melynek — mint állítják — január első napjaiban kellend Párisban összehívni. Mivel a tanácskozások csupán korlátozott téren fognak mozogni, s mivel a porta belügyi semmi esetre sem képezhetendik a vita tárgyát, előre lát-

ható, hogy a conferentia csak rövid ideig fog tartani. Még arról is értesültünk, hogy kezdetben Görögország nem lesz az értekezleten hivatalosan képviselve; s a mi azonban nem zárja ki, hogy végleges szabályozás előtt a hellen kormány képviselőjének tanácsa ki ne kéressék ama pontok iránt, melyek annak illetékessége körébe tartozhatnak.”

Az „Italie”-ben olvassuk: „Most már bizonyos, hogy a bajor király a csár egyetlen leányát, Mária nagyhercegnőt, nőül fogja venni. A nagyhercegnő ez alkalommal a katolicizmusra fog térni; ez lesz első eset, mióta a Romanof-család az orosz trónra jutott. Wалуjeff missziója Rómában ezen esemény-nél van összekötve; az egykori belügyminiszter feladata a Szentegéttől áldást kérni a csár egyetlen leányára. A csár németek nem ellenzi egyetlen leányának áttérését a katolicizmusra, hanem nagy fontosságot is helyez abba, hogy ki nyerve Bajorország jövő királynéja számára a Szentegé áldását és imáját. Wалуjeff missziója teljesen békítő; azzal is meg van bízva, hogy átadja az orosz synodus választását a Rómába való meghívásra nézve; e válasz tagadó ugyan, de igen udvarias. A spanyol forradalom következtében a spa-

nyolok azt kezdték remélni, hogy az angolok Gibraltárt vissza fogják nekik adni, s valóban Grey György admiral legújabbán azt tanácsolta, hogy Angolország adja vissza Gibraltárt Spanyolországának s helyette Centát fogadja el. Most azonban a „Times”-ban Walpole tábornok s előbbi gibraltári váraparancsnok, Grey admiral tanácsa ellen a következő érvelést hozza fel: „Centát, bármily jó legyen is kikötője, csupán mesterséges erődítés által lehetne erős védművé tenni; azonban bármely erős mesterséges várát be lehet venni, ha az egy-szersmind természeti fekvése által is nincs oltalmazva. Gibraltárra nézve ez utóbbi eset, mind a tengeri, mind a szárazsi oldalon a legnagyobb mérvben áll, s annak gyöngébb részét még inkább meg lehet s meg is kell erődíteni. Szóval: Angolország Gibraltárt nem fogja kiadni.”

Legújabb.

Bécs, jan. 4. A porta a conferentia együtt ülése idejére is fenntartja magának a jogot, hogy Görögországgal szemben kényszer rendszabályokat alkalmazhasson.

Konstantinápoly, jan. 3. Görögországba 2000 önkéntes érkezett részt venni a törökök elleni harcban. É.-Amerika 4 millió dollárt kölcsönöz a görögöknek, ez összeggel fegyvereket vásárolnak s azokat Athénbe szállítják.

Belgrád, jan. 3. Szerbia a török-görög viszályban „szabad kezet” tart fenn magának még lehetséges, azután a saját érdekeit által elírt úton fog haladni; e mellett azonban minden eshetőségre készen álland.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Január 5-én: 5% Metaliques 100 frt 61.40. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 68.—. Kamat 61.40. 1860. Kölcsön 93.50. Bankrészevény 680. Hitelintézet részvény 200 frt 252.20. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 119.—. Ezüst 116.75. Cs. királyi arany 5.65.

Erdélyi földteh. kötv. jan. 5-én: 70. 75.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

NEW HIVATALOS

(3) Az ideai farsangi idényre emgérkeztek

Czetz János és Társa

divat raktárába Kolozsvárt
rendkívüli szép és izletes dús választékban

báli köntösök

minden színű briliánt, arany, ezüst és bronz nyomatu
tarlatának.

Színes selyem köntösök, atlaszok, női atlasz és czeig
topánok, kesztyűk, legyezők, párizsi virágok.
Kreditor és nehéz atlasz szalagok, tarlatán rüs-ékitők,
színes rojtok kitűnő olcsó árak mellett folytonosan kaphatók.

Vidéki megrendeléseket különös figyelemmel igazítunk.

Hála nyilvánítás.

Kötelességemnek tekintem hálaomat nyilvánítani **Mayer G. A. W.** unak a mell betegségekben szenvedőkre nézt annyira hasznos tapasztaltam. Ez év tavaszán 19 évemben rohammal kezdődött vérhányás s köhögésben szenvedtem, mit több orvosi kísérlet nem tudott megakadályozni, s már a hosszvas tüdőszendedésben majdnem egészen kimerülve voltam, midőn az isteni gondviselés ezen hasznos gyógyszerrel megismertetett; mely már egy havi használat után nemcsak a vérhányást s köhögést, hanem minden e betegséggel járó mell nehézséget s fájdalmat bízhatatlan gyorsan eltávolított. Kolozsvárt, november 28. 1868. **Fenesy József**, s. k.
lakásom Széchenyitér 31. sz. ház

Egy kisebb üveg 60 kr., nagyobb üveg 1 frt.

Kapható: **Kolozsvárt Binder K.** gyógyszerésznel belső monostorutca a Redout során. (423) (3—6)

Valódi rumburgi szövetek,

(TISZTA LENVÁSZON)

jótállás mellett

3/8 széles, egy vég 53 bécsi rőf, 21 főtől 52 ftig.
5/8 „ „ „ „ „ 49 főtől 65 ftig.
2 1/2 „ „ „ „ „ 28 rőfös lepedőknek 54 ft.

rőf számra 1 frt. 50 kr. s ezen kívül figyelemzett jól ellátott
Callicot raktárára szoknyáknak és lepedőknek, 1 1/2, 1 3/4, 2, 2 1/2, 3, 3 1/2, 4, 4 1/2, 5, 5 1/2, 6, 6 1/2, 7, 7 1/2, 8, 8 1/2, 9, 9 1/2, 10, 10 1/2, 11, 11 1/2, 12, 12 1/2, 13, 13 1/2, 14, 14 1/2, 15, 15 1/2, 16, 16 1/2, 17, 17 1/2, 18, 18 1/2, 19, 19 1/2, 20, 20 1/2, 21, 21 1/2, 22, 22 1/2, 23, 23 1/2, 24, 24 1/2, 25, 25 1/2, 26, 26 1/2, 27, 27 1/2, 28, 28 1/2, 29, 29 1/2, 30, 30 1/2, 31, 31 1/2, 32, 32 1/2, 33, 33 1/2, 34, 34 1/2, 35, 35 1/2, 36, 36 1/2, 37, 37 1/2, 38, 38 1/2, 39, 39 1/2, 40, 40 1/2, 41, 41 1/2, 42, 42 1/2, 43, 43 1/2, 44, 44 1/2, 45, 45 1/2, 46, 46 1/2, 47, 47 1/2, 48, 48 1/2, 49, 49 1/2, 50, 50 1/2, 51, 51 1/2, 52, 52 1/2, 53, 53 1/2, 54, 54 1/2, 55, 55 1/2, 56, 56 1/2, 57, 57 1/2, 58, 58 1/2, 59, 59 1/2, 60, 60 1/2, 61, 61 1/2, 62, 62 1/2, 63, 63 1/2, 64, 64 1/2, 65, 65 1/2, 66, 66 1/2, 67, 67 1/2, 68, 68 1/2, 69, 69 1/2, 70, 70 1/2, 71, 71 1/2, 72, 72 1/2, 73, 73 1/2, 74, 74 1/2, 75, 75 1/2, 76, 76 1/2, 77, 77 1/2, 78, 78 1/2, 79, 79 1/2, 80, 80 1/2, 81, 81 1/2, 82, 82 1/2, 83, 83 1/2, 84, 84 1/2, 85, 85 1/2, 86, 86 1/2, 87, 87 1/2, 88, 88 1/2, 89, 89 1/2, 90, 90 1/2, 91, 91 1/2, 92, 92 1/2, 93, 93 1/2, 94, 94 1/2, 95, 95 1/2, 96, 96 1/2, 97, 97 1/2, 98, 98 1/2, 99, 99 1/2, 100, 100 1/2, 101, 101 1/2, 102, 102 1/2, 103, 103 1/2, 104, 104 1/2, 105, 105 1/2, 106, 106 1/2, 107, 107 1/2, 108, 108 1/2, 109, 109 1/2, 110, 110 1/2, 111, 111 1/2, 112, 112 1/2, 113, 113 1/2, 114, 114 1/2, 115, 115 1/2, 116, 116 1/2, 117, 117 1/2, 118, 118 1/2, 119, 119 1/2, 120, 120 1/2, 121, 121 1/2, 122, 122 1/2, 123, 123 1/2, 124, 124 1/2, 125, 125 1/2, 126, 126 1/2, 127, 127 1/2, 128, 128 1/2, 129, 129 1/2, 130, 130 1/2, 131, 131 1/2, 132, 132 1/2, 133, 133 1/2, 134, 134 1/2, 135, 135 1/2, 136, 136 1/2, 137, 137 1/2, 138, 138 1/2, 139, 139 1/2, 140, 140 1/2, 141, 141 1/2, 142, 142 1/2, 143, 143 1/2, 144, 144 1/2, 145, 145 1/2, 146, 146 1/2, 147, 147 1/2, 148, 148 1/2, 149, 149 1/2, 150, 150 1/2, 151, 151 1/2, 152, 152 1/2, 153, 153 1/2, 154, 154 1/2, 155, 155 1/2, 156, 156 1/2, 157, 157 1/2, 158, 158 1/2, 159, 159 1/2, 160, 160 1/2, 161, 161 1/2, 162, 162 1/2, 163, 163 1/2, 164, 164 1/2, 165, 165 1/2, 166, 166 1/2, 167, 167 1/2, 168, 168 1/2, 169, 169 1/2, 170, 170 1/2, 171, 171 1/2, 172, 172 1/2, 173, 173 1/2, 174, 174 1/2, 175, 175 1/2, 176, 176 1/2, 177, 177 1/2, 178, 178 1/2, 179, 179 1/2, 180, 180 1/2, 181, 181 1/2, 182, 182 1/2, 183, 183 1/2, 184, 184 1/2, 185, 185 1/2, 186, 186 1/2, 187, 187 1/2, 188, 188 1/2, 189, 189 1/2, 190, 190 1/2, 191, 191 1/2, 192, 192 1/2, 193, 193 1/2, 194, 194 1/2, 195, 195 1/2, 196, 196 1/2, 197, 197 1/2, 198, 198 1/2, 199, 199 1/2, 200, 200 1/2, 201, 201 1/2, 202, 202 1/2, 203, 203 1/2, 204, 204 1/2, 205, 205 1/2, 206, 206 1/2, 207, 207 1/2, 208, 208 1/2, 209, 209 1/2, 210, 210 1/2, 211, 211 1/2, 212, 212 1/2, 213, 213 1/2, 214, 214 1/2, 215, 215 1/2, 216, 216 1/2, 217, 217 1/2, 218, 218 1/2, 219, 219 1/2, 220, 220 1/2, 221, 221 1/2, 222, 222 1/2, 223, 223 1/2, 224, 224 1/2, 225, 225 1/2, 226, 226 1/2, 227, 227 1/2, 228, 228 1/2, 229, 229 1/2, 230, 230 1/2, 231, 231 1/2, 232, 232 1/2, 233, 233 1/2, 234, 234 1/2, 235, 235 1/2, 236, 236 1/2, 237, 237 1/2, 238, 238 1/2, 239, 239 1/2, 240, 240 1/2, 241, 241 1/2, 242, 242 1/2, 243, 243 1/2, 244, 244 1/2, 245, 245 1/2, 246, 246 1/2, 247, 247 1/2, 248, 248 1/2, 249, 249 1/2, 250, 250 1/2, 251, 251 1/2, 252, 252 1/2, 253, 253 1/2, 254, 254 1/2, 255, 255 1/2, 256, 256 1/2, 257, 257 1/2, 258, 258 1/2, 259, 259 1/2, 260, 260 1/2, 261, 261 1/2, 262, 262 1/2, 263, 263 1/2, 264, 264 1/2, 265, 265 1/2, 266, 266 1/2, 267, 267 1/2, 268, 268 1/2, 269, 269 1/2, 270, 270 1/2, 271, 271 1/2, 272, 272 1/2, 273, 273 1/2, 274, 274 1/2, 275, 275 1/2, 276, 276 1/2, 277, 277 1/2, 278, 278 1/2, 279, 279 1/2, 280, 280 1/2, 281, 281 1/2, 282, 282 1/2, 283, 283 1/2, 284, 284 1/2, 285, 285 1/2, 286, 286 1/2, 287, 287 1/2, 288, 288 1/2, 289, 289 1/2, 290, 290 1/2, 291, 291 1/2, 292, 292 1/2, 293, 293 1/2, 294, 294 1/2, 295, 295 1/2, 296, 296 1/2, 297, 297 1/2, 298, 298 1/2, 299, 299 1/2, 300, 300 1/2, 301, 301 1/2, 302, 302 1/2, 303, 303 1/2, 304, 304 1/2, 305, 305 1/2, 306, 306 1/2, 307, 307 1/2, 308, 308 1/2, 309, 309 1/2, 310, 310 1/2, 311, 311 1/2, 312, 312 1/2, 313, 313 1/2, 314, 314 1/2, 315, 315 1/2, 316, 316 1/2, 317, 317 1/2, 318, 318 1/2, 319, 319 1/2, 320, 320 1/2, 321, 321 1/2, 322, 322 1/2, 323, 323 1/2, 324, 324 1/2, 325, 325 1/2, 326, 326 1/2, 327, 327 1/2, 328, 328 1/2, 329, 329 1/2, 330, 330 1/2, 331, 331 1/2, 332, 332 1/2, 333, 333 1/2, 334, 334 1/2, 335, 335 1/2, 336, 336 1/2, 337, 337 1/2, 338, 338 1/2, 339, 339 1/2, 340, 340 1/2, 341, 341 1/2, 342, 342 1/2, 343, 343 1/2, 344, 344 1/2, 345, 345 1/2, 346, 346 1/2, 347, 347 1/2, 348, 348 1/2, 349, 349 1/2, 350, 350 1/2, 351, 351 1/2, 352, 352 1/2, 353, 353 1/2, 354, 354 1/2, 355, 355 1/2, 356, 356 1/2, 357, 357 1/2, 358, 358 1/2, 359, 359 1/2, 360, 360 1/2, 361, 361 1/2, 362, 362 1/2, 363, 363 1/2, 364, 364 1/2, 365, 365 1/2, 366, 366 1/2, 367, 367 1/2, 368, 368 1/2, 369, 369 1/2, 370, 370 1/2, 371, 371 1/2, 372, 372 1/2, 373, 373 1/2, 374, 374 1/2, 375, 375 1/2, 376, 376 1/2, 377, 377 1/2, 378, 378 1/2, 379, 379 1/2, 380, 380 1/2, 381, 381 1/2, 382, 382 1/2, 383, 383 1/2, 384, 384 1/2, 385, 385 1/2, 386, 386 1/2, 387, 387 1/2, 388, 388 1/2, 389, 389 1/2, 390, 390 1/2, 391, 391 1/2, 392, 392 1/2, 393, 393 1/2, 394, 394 1/2, 395, 395 1/2, 396, 396 1/2, 397, 397 1/2, 398, 398 1/2, 399, 399 1/2, 400, 400 1/2, 401, 401 1/2, 402, 402 1/2, 403, 403 1/2, 404, 404 1/2, 405, 405 1/2, 406, 406 1/2, 407, 407 1/2, 408, 408 1/2, 409, 409 1/2, 410, 410 1/2, 411, 411 1/2, 412, 412 1/2, 413, 413 1/2, 414, 414 1/2, 415, 415 1/2, 416, 416 1/2, 417, 417 1/2, 418, 418 1/2, 419, 419 1/2, 420, 420 1/2, 421, 421 1/2, 422, 422 1/2, 423, 423 1/2, 424, 424 1/2, 425, 425 1/2, 426, 426 1/2, 427, 427 1/2, 428, 428 1/2, 429, 429 1/2, 430, 430 1/2, 431, 431 1/2, 432, 432 1/2, 433, 433 1/2, 434, 434 1/2, 435, 435 1/2, 436, 436 1/2, 437, 437 1/2, 438, 438 1/2, 439, 439 1/2, 440, 440 1/2, 441, 441 1/2, 442, 442 1/2, 443, 443 1/2, 444, 444 1/2, 445, 445 1/2, 446, 446 1/2, 447, 447 1/2, 448, 448 1/2, 449, 449 1/2, 450, 450 1/2, 451, 451 1/2, 452, 452 1/2, 453, 453 1/2, 454, 454 1/2, 455, 455 1/2, 456, 456 1/2, 457, 457 1/2, 458, 458 1/2, 459, 459 1/2, 460, 460 1/2, 461, 461 1/2, 462, 462 1/2, 463, 463 1/2, 464, 464 1/2, 465, 465 1/2, 466, 466 1/2, 467, 467 1/2, 468, 468 1/2, 469, 469 1/2, 470, 470 1/2, 471, 471 1/2, 472, 472 1/2, 473, 473 1/2, 474, 474 1/2, 475, 475 1/2, 476, 476 1/2, 477, 477 1/2, 478, 478 1/2, 479, 479 1/2, 480, 480 1/2, 481, 481 1/2, 482, 482 1/2, 483, 483 1/2, 484, 484 1/2, 485, 485 1/2, 486, 486 1/2, 487, 487 1/2, 488, 488 1/2, 489, 489 1/2, 490, 490 1/2, 491, 491 1/2, 492, 492 1/2, 493, 493 1/2, 494, 494 1/2, 495, 495 1/2, 496, 496 1/2, 497, 497 1/2, 498, 498 1/2, 499, 499 1/2, 500, 500 1/2, 501, 501 1/2, 502, 502 1/2, 503, 503 1/2, 504, 504 1/2, 505, 505 1/2, 506, 506 1/2, 507, 507 1/2, 508, 508 1/2, 509, 509 1/2, 510, 510 1/2, 511, 511 1/2, 512, 512 1/2, 513, 513 1/2, 514, 514 1/2, 515, 515 1/2, 516, 516 1/2, 517, 517 1/2, 518, 518 1/2, 519, 519 1/2, 520, 520 1/2, 521, 521 1/2, 522, 522 1/2, 523, 523 1/2, 524, 524 1/2, 525, 525 1/2, 526, 526 1/2, 527, 527 1/2, 528, 528 1/2, 529, 529 1/2, 530, 530 1/2, 531, 531 1/2, 532, 532 1/2, 533, 533 1/2, 534, 534 1/2, 535, 535 1/2, 536, 536 1/2, 537, 537 1/2, 538, 538 1/2, 539, 539 1/2, 540, 540 1/2, 541, 541 1/2, 542, 542 1/2, 543, 543 1/2, 544, 544 1/2, 545, 545 1/2, 546, 546 1/2, 547, 547 1/2, 548, 548 1/2, 549, 549 1/2, 550, 550 1/2, 551, 551 1/2, 552, 552 1/2, 553, 553 1/2, 554, 554 1/2, 555, 555 1/2, 556, 556 1/2, 557, 557 1/2, 558, 558 1/2, 559, 559 1/2, 560, 560 1/2, 561, 561 1/2, 562, 562 1/2, 563, 563 1/2, 564, 564 1/2, 565, 565 1/2, 566, 566 1/2, 567, 567 1/2, 568, 568 1/2, 569, 569 1/2, 570, 570 1/2, 571, 571 1/2, 572, 572 1/2, 573, 573 1/2, 574, 574 1/2, 575, 575 1/2, 576, 576 1/2, 577, 577 1/2, 578, 578 1/2, 579, 579 1/2, 580, 580 1/2, 581, 581 1/2, 582, 582 1/2, 583, 583 1/2, 584, 584 1/2, 585, 585 1/2, 586, 586 1/2, 587, 587 1/2, 588, 588 1/2, 589, 589 1/2, 590, 590 1/2, 591, 591 1/2, 592, 592 1/2, 593, 593 1/2, 594, 594 1/2, 595, 595 1/2, 596, 596 1/2, 597, 597 1/2, 598, 598 1/2, 599, 599 1/2, 600, 600 1/2, 601, 601 1/2, 602, 602 1/2, 603, 603 1/2, 604, 604 1/2, 605, 605 1/2, 606, 606 1/2, 607, 607 1/2, 608, 608 1/2, 609, 609 1/2, 610, 610 1/2, 611, 611 1/2, 612, 612 1/2, 613, 613 1/2, 614, 614 1/2, 615, 615 1/2, 616, 616 1/2, 617, 617 1/2, 618, 618 1/2, 619, 619 1/2, 620, 620 1/2, 621, 621 1/2, 622, 622 1/2, 623, 623 1/2, 624, 624 1/2, 625, 625 1/2, 626, 626 1/2, 627, 627 1/2, 628, 628 1/2, 629, 629 1/2, 630, 630 1/2, 631, 631 1/2, 632, 632 1/2, 633, 633 1/2, 634, 634 1/2, 635, 635 1/2, 636, 636 1/2, 637, 637 1/2, 638, 638 1/2, 639, 639 1/2, 640, 640 1/2, 641, 641 1/2, 642, 642 1/2, 643, 643 1/2, 644, 644 1/2, 645, 645 1/2, 646, 646 1/2, 647, 647 1/2, 648, 648 1/2, 649, 649 1/2, 650, 650 1/2, 651, 651 1/2, 652, 652 1/2, 653, 653 1/2, 654, 654 1/2, 655, 655 1/2, 656, 656 1/2, 657, 657 1/2, 658, 658 1/2, 659, 659 1/2, 660, 660 1/2, 661, 661 1/2, 662, 662 1/2, 663, 663 1/2, 664, 664 1/2, 665, 665 1/2, 666, 666 1/2, 667, 667 1/2, 668, 668 1/2, 669, 669 1/2, 670, 670 1/2, 671, 671 1/2, 672, 672 1/2, 673, 673 1/2, 674, 674 1/2, 675, 675 1/2, 676,